

11.05.2014
La Nr.

Nr. 04-1/04
din

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

**str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28
Chișinău MD 2004, Republica Moldova**

SESIZARE

prezentată în conformitate cu art. 25 lit. i) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317/1994, art. 38 alin. (1) lit. i) și art. 39 din Codul jurisdicției Constituționale nr. 502/1995 și art. 26 din Legea cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) nr. 52/2014

p/e 09:34
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 117 a
"24" 05 2014

I. AUTORUL SESIZĂRII

I. Maia BĂNĂRESCU. Avocatul Poporului pentru drepturile copilului

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Exercitarea controlului constituționalității sintagmei „*cu condiția că, la momentul nașterii, cel puțin unul dintre părinți deține drept de ședere sau beneficiază de protecție internațională acordate de autoritățile competente ale Republicii Moldova ori este recunoscut apatrid de autoritățile competente ale Republicii Moldova*” din art. 11 alin. (1) lit. c) a Legii cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000, în redacția Legii nr. 132/2017 pentru modificarea și completarea Legii cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000, în partea ce ține de condiționarea acordării cetățeniei copilului născut pe teritoriul Republicii Moldova de forma juridică de aflare a părinților/părintelui pe teritoriul Republicii Moldova.

III. ARGUMENTELE ÎN SUSTINEREA NECONSTITUȚIONALITĂȚII NORMELOR CONTESTATE

Avocatul Poporului a recepționat adresarea Asociației Obștești „Centrul de Drept al Avocaților”, prin care s-a pus în evidență aspectul dobândirii cetățeniei Republicii Moldova de către copiii născuți pe teritoriul Republicii Moldova din părinți care nu sunt cetățeni ai statului, conform art. 11 alin. (1) lit. c) din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000.

În adresare se susține că, prevederea menționată condiționează cetățenia copilului născut pe teritoriul Republicii Moldova de statutul/forma juridică de ședere a părinților săi pe teritoriul Republicii Moldova și poate duce la apariția copiilor apatrizi de la naștere.

Conform art. 11 alin. (1) lit. c) din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000 este considerat cetățean al Republicii Moldova copilul născut pe teritoriul Republicii Moldova din părinți care au cetățenia unui alt stat sau unul dintre care este apatrid sau beneficiar de protecție internațională, iar celălalt este cetățean străin, **cu condiția că, la momentul nașterii, cel puțin unul dintre părinți deține drept de ședere sau beneficiază de protecție internațională acordate de autoritățile competente ale Republicii Moldova ori este recunoscut apatrid de autoritățile competente ale Republicii Moldova.**

Redacția actuală este o consecință a modificărilor operate prin Legea nr. 132/2017 pentru modificarea și completarea Legii cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000. Menționăm că, în redacția anterioară modificării respective, acordarea cetățeniei copilului născut pe teritoriul Republicii Moldova nu era condiționată de deținerea dreptului de ședere, beneficierii de protecție internațională ori recunoașterii apatriziei a

cel puțin unuia din părinți. Prin urmare, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului susține opinia autorului adresării că, condiționarea cetățeniei copilului născut pe teritoriul Republicii Moldova de forma juridică de aflare a părinților săi pe acest teritoriu, precum și excluderea sintagmei „...dacă statul acela nu acordă cetățenie copilului” din redacția inițială a Legii cetățeniei Republicii Moldova nr.1024/2000 poate genera copii apatrizi de la naștere, în cazurile în care țara de origine a părinților/unuia din părinți nu acordă cetățenia sa copiilor născuți pe teritoriul altor state sau are rezerve în privința acestora.

În legătură cu problema abordată în adresare, Avocatul Poporului a solicitat opinia Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne, Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității și Agenției Servicii Publice.

Din informația oferită de autoritățile sesizate Avocatul Poporului nu a identificat o argumentare justificativă a necesității modificării articolului contestat prin Legea nr. 132/2017, astfel fiind excluși din dreptul de a dobândi cetățenia Republicii Moldova la naștere o categorie de copii, și anume, cei născuți din cetățeni străini, care nu dețin o formă juridică de ședere pe teritoriul Republicii Moldova la momentul nașterii copilului

Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității (în continuare Consiliul) în Avizul consultativ din 23 aprilie 2021, emis la solicitarea Avocatului Poporului, consideră discriminatorie prevederea din art. 11 alin. 1 lit. c) din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000, care condiționează obținerea cetățeniei de către copiii născuți pe teritoriul Republicii Moldova de forma juridică de aflare a cel puțin unuia din părinți pe teritoriul Republicii Moldova.

Consiliul a examinat aspectele sesizate prin prisma următoarelor elemente:

- a) tratamentul mai puțin favorabil în exercitarea unui drept recunoscut de lege;
- b) aplicat în comparație cu alte persoane aflate în situație similară;
- c) în baza unui criteriu protejat;
- d) lipsa unei justificări obiective și rezonabile.

Astfel, Consiliul a observat un tratament diferențiat, care limitează dobândirea cetățeniei Republicii Moldova prin naștere, dacă părinții/părintele cetățean străin nu are drept de ședere pe teritoriul Republicii Moldova sau nu are recunoscut statutul de apatrid sau beneficiar de protecție internațională de către autoritățile competente.

Totodată, prin comparație, Consiliul constată că, în virtutea art. 11 alin. (1) lit. c) din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000, beneficiază de dreptul de a dobândi cetățenia Republicii Moldova prin naștere copiii din părinți care au cetățenia unui alt stat sau unul dintre care este apatrid sau beneficiar de protecție internațională, iar celălalt cetățean străin, **cu condiția că**, la momentul nașterii, cel puțin unul dintre părinți deține drept de ședere sau beneficiază de protecție internațională acordate de autoritățile competente ale Republicii Moldova ori este recunoscut apatrid de autoritățile competente ale Republicii Moldova.

Referitor la atingerea unui drept, Consiliul a constatat că, în conformitate cu art. 7 alin. (1) al Convenției cu privire la drepturile copilului orice copil are, prin naștere,

dreptul de a dobândi o cetățenie. Reieșind din aceste prevederi și ghidat de interesul superior al copilului, Consiliul consideră că situațiile sunt similare.

În același timp, s-a susținut că, forma juridică de aflare a părinților reprezintă criteriul protejat, iar justificarea obiectivă și rezonabilă a unui asemenea tratament lipsește. Nota informativă la Legea nr. 132/2017 pentru modificarea și completarea Legii cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000 invocă drept scop de operare a modificărilor consolidarea sistemului de securitate națională a Republicii Moldova în contextul opțiunii de integrare europeană. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei Naționale de management integrat al frontierei de stat pentru perioada 2018-2021 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia, denotă existența mai multor obiective/acțiuni care au menirea de a consolida securitatea frontalieră și a combate migrația ilegală. Drept urmare, atât Consiliul, cât și Avocatul Poporului au ajuns la concluzia că, scopul identificat poate fi atins și cu ajutorul altor măsuri, astfel relevând că nu există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat.

În contextul argumentelor expuse, Avocatul Poporului menționează că, în conformitate cu jurisprudența CtEDO¹ un tratament diferențiat este discriminator, dacă nu are o justificare obiectivă și rezonabilă, adică dacă nu urmărește un scop legitim sau dacă nu există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele folosite și scop.

Avocatul Poporului susține opinia Consiliului și consideră că, prevederea contestată din art. 11 alin. (1) lit. c) a Legii cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000, după operarea modificărilor prin Legea nr. 132/2017, este discriminatorie și contravine prevederilor art. 16 (principiul egalității) coroborat cu art. 17 alin. (1) ce vizează dreptul la cetățenie.

De asemenea, Ombudsmanul relevă și faptul că, prin modificările respective, Legiuitorul nu a ținut cont de prevederile constituționale, în conformitate cu care toți copiii se bucură de un regim special și protecție specială din partea Statului, astfel interesul superior al copilului fiind unul prioritar în toate domeniile. Conform art. 50 alin. (2) din Legea Supremă, copiii și tinerii se bucură de un regim special de asistență în realizarea drepturilor lor, fără a face o distincție după un anumit criteriu.

Din acest punct de vedere, prevederea contestată nu respectă art. 50 alin. (2) din Constituție. Originile textului constituțional pot fi găsite în actele internaționale, printre care cel mai important loc îl ocupă Convenția internațională cu privire la drepturile copilului², care consacră prioritatea intereselor și bunăstării copiilor în toate domeniile vieții publice³.

Printre cele mai importante norme ale Convenției sunt cele din art. 2, care stipulează obligația statelor să respecte și să garanteze drepturile enunțate, fără nicio distincție și discriminare, luând măsuri pentru protejarea efectivă a copiilor împotriva sancțiunilor motivate de situația juridică, de activitățile, de opiniile declarate sau de

¹ Cauza Chaldeyev vs Federația Rusă, pct. 76

<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22languageisocode%22:%5B%22FRE%22%5D%22appno%22:%5B%2233172/16%22%5D%22documentcollectionid%22:%5B%22CHAMBER%22%5D%22itemid%22:%5B%22001-193652%22%5D%7D>

² adoptată la 20 noiembrie 1989 la New York

³ Comentariul Constituției Republicii Moldova

convingerile părinților lor, ale membrilor familiei și ale reprezentanților legali. Conform art. 3 din Convenție, interesele supreme ale copilului trebuie să fie luate în considerație cu prioritate, statele părți angajându-se să-i asigure protecția, precum și îngrijirile necesare pentru bunăstarea sa.

Comitetul ONU pentru Drepturile Copilului accentuează că interesul superior al copilului este considerat primordial și trebuie pus în balanță cu interesele celorlalte părți, inclusiv cu cele ale statului. Importanța acordată interesului superior al copilului va face parte din analiza factorului de decizie. Interesul superior va beneficia de o prioritate ridicată, nefiind doar un actor ca oricare altul dintre cei avuți în vedere.⁴

Comitetul ONU pentru Drepturile Copilului, în Observațiile finale cu privire la raportul periodic combinat al patrulea și al cincilea al Republicii Moldova⁵, în pct. 16, cu referire la Comentariul general nr. 14 (2013) privind dreptul copilului ca interesul superior al acestuia să fie considerat primordial, recomandă ca Statul parte să-și intensifice eforturile pentru a asigura că acest drept este integrat în mod corespunzător, interpretat și aplicat în mod consecvent în toate procedurile și hotărârile legislative, administrative și judiciare, precum și în toate politicile, programele și proiectele care sunt relevante pentru copii și au impact asupra copiilor, inclusiv îngrijirea alternativă, adopția și justiția juvenilă. În acest sens, Statul parte este încurajat să elaboreze proceduri și criterii de îndrumare a tuturor persoanelor responsabile relevante, pentru a stabili interesul superior al copilului în fiecare domeniu și a-l lua în considerare în mod primordial.

Art. 24 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice stipulează că orice copil, fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, origine națională sau socială, avere sau naștere, are dreptul din partea familiei sale, a societății și a statului la măsurile de ocrotire pe care le cere condiția de minor și orice copil **are dreptul de a dobândi o cetățenie**, iar prin art. 2 statele părți la prezentul Pact se angajează ca, potrivit cu procedura lor constituțională și cu dispozițiile prezentului Pact, să adopte măsurile care să permită luarea unor măsuri legislative sau de alt ordin, menite să traducă în viață drepturile recunoscute în prezentul Pact care nu ar fi încă în vigoare.

Comitetul pentru drepturile omului, în pct. 4, 8 din Comentariul general nr. 17⁶, explică faptul că fiecărui copil, în virtutea poziției sale de minor, îi aparține dreptul la măsuri speciale de protecție. Chiar dacă scopul prevederii din art. 24 al Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice constă în prevenirea situației când copilul primește o mai mică protecție din partea societății și a statului din considerentul apatridiei sale, ea nu prescrie în mod obligatoriu statelor de a acorda cetățenia sa tuturor copiilor născuți pe teritoriul său. **Cu toate acestea, statele sunt obligate să întreprindă toate măsurile corespunzătoare atât pe plan intern, cât și în cooperare cu alte state**

⁴ Comitetul CDC, Comentariul general nr. 14 (2013) cu privire la dreptul copilului ca interesul său superior să fie considerat primordial (articolul 3 punctul 1), 29 mai 2013, CDC/C/GC/14, secțiunea IV.A.4, punctele 36-40.

https://easo.europa.eu/sites/default/files/Practical_Guide_on_the_Best_Interests_of_the_Child_RO.pdf

⁵ https://www.unicef.org/moldova/media/2801/file/INT_CRC_COC_MDA_29111_E_Romanian.pdf

⁶ <http://hrlibrary.umn.edu/russian/gencomm/Rhrcom17.html>

pentru asigurarea acordării cetățeniei oricărui copil la momentul nașterii. Nu se admite nici un fel de discriminare, în legislația internă, în legătură cu obținerea cetățeniei dintre copiii legitimi și copiii născuți în afara căsătoriei sau copiii născuți din părinți apatrizi sau în temeiul cetățeniei unuia sau ambilor părinți.

Avocatul Poporului susține că și în materia cetățeniei copilului născut pe teritoriul Republicii Moldova, interesul superior al acestuia trebuie luat în considerare cu prioritate.

Relevante sunt și prevederile din Convenția privind reducerea cazurilor de apatridie⁷, potrivit căreia orice stat contractant va acorda cetățenia sa unei persoane născute pe teritoriul său, **care, altfel, ar fi apatridă** (art. 1 alin. (1), precum și la Convenția europeană cu privire la cetățenie⁸, în care se stipulează că fiecare persoană are dreptul la o cetățenie (art. 4), iar fiecare stat parte trebuie să prevadă în dreptul său intern dobândirea cetățeniei sale de către copiii născuți pe teritoriul său **care nu dobândește la naștere o altă cetățenie (art. 6 alin. (2)).**

În contextul celor enunțate Ombudsmanul face referire și la Recomandările privind apatridia nr. 4 ale Înalțului Comisar al ONU pentru Refugiați (UNHCR), adoptate la 21 decembrie 2012: Asigurarea dreptului fiecărui copil la dobândirea cetățeniei în conformitate cu art. 1-4 al Convenției privind reducerea cazurilor de apatridie⁹. În particular, în pct. 10 se specifică că unele prevederi din Convenția cu privire la drepturile copilului (CDC) constituie instrumente importante pentru interpretarea art. 1-4 din Convenția din anul 1961.

Art. 7 din CDC prevede că fiecare copil are dreptul de a dobândi o cetățenie. Autorii CDC au văzut o legătură clară între acest drept și Convenția din 1961, iată de ce au declarat în art. 7 alin. (2) CDC că Statele părți vor veghea ca aplicarea acestor drepturi să respecte legislația lor națională și obligațiile pe care acestea și le-au asumat în temeiul instrumentelor internaționale aplicabile în materie, în special în cazul în care nerespectarea acestora ar avea ca efect declararea copilului ca apatrid.

Art. 8 prevede că fiecare copil are dreptul de a-și păstra identitatea, inclusiv cetățenia. Art. 2 din Convenție este o clauză generală de nediscriminare, care se aplică tuturor drepturilor fundamentale consacrate în Convenție, inclusiv art. 7 și 8. *Ea oferă, în mod explicit, protecție împotriva discriminării bazate pe statutul părintelui sau tutorelui copilului.* Art. 3 din Convenție stabilește un principiu general și, de asemenea, se aplică coroborat cu art. 7 și 8, cerând ca în toate acțiunile în privința copiilor, inclusiv cu referire la cetățenie, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

Nu în ultimul rând, Avocatul Poporului consideră imperios de a face referire la jurisprudența Curții Constituționale în materie de cetățenie și evitare a apatridiei copiilor de la naștere. În Hotărârea nr. 24 din 06.10.2015 pentru controlul constituționalității articolului 28 lit. b) din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000, Curtea a

⁷ adoptat/incheiat la New York la 30.08.1961; în vigoare pentru RM din 19.04.2012

⁸ Adoptat/incheiat la Strasbourg la 06.11.1997; în vigoare pentru RM din 01.03.2000

⁹ <https://www.refworld.org/cgi-bin/tehis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=540594674>

statuat, în pct. 41 și 47 că, dobândirea cetățeniei prin naștere, care are drept bază de dobândire a cetățeniei faptul nașterii persoanei, cunoaște două principii: dreptul sângelui (*ius sanguinis*), denumit și prin filiație, sau prin origine, și dreptul solului (*ius soli*); la aplicarea dreptului solului, în majoritatea cazurilor, statul deține o marjă de discreție, având dreptul de a nu recunoaște cetățeni persoanele născute pe teritoriul său **dacă nu rămân apatrizi** (cu excepția copiilor găsiți pe teritoriul său).

Constituția Republicii Moldova, prin articolele 4¹⁰ și 8¹¹ indică asupra priorității reglementărilor internaționale și obligativității statului de a respecta tratatele la care este parte.

Art. 4 alin. (1) din Constituție ne permite să concluzionăm că prin interpretarea și aplicarea prevederilor constituționale referitoare la drepturile omului în concordanță cu actele internaționale în domeniu la care Republica Moldova este parte se are în vedere că: de fiecare dată și în toate cazurile de discordanță între legislația internă a Republicii Moldova ce derivă din dispozițiile constituționale, din cauza unei interpretări sau aplicări incorecte, se vor aplica actele internaționale, care se bucură de prioritate. Constatăm că prin art. 8 în calitate de principiu constituțional este încorporat unul dintre principiile fundamentale ale dreptului internațional, potrivit căruia statele trebuie să îndeplinească cu bună-credință obligațiile asumate conform dreptului internațional, cunoscut și ca principiul *Pacta sunt servanda*. Declarația ONU asupra principiilor dreptului internațional din 24 octombrie 1970 prevede: obligația de a îndeplini cu bună-credință obligațiile asumate conform Cartei ONU; obligațiile ce decurg din principiile și regulile general recunoscute ale dreptului internațional și cele asumate prin acordurile internaționale conform principiilor dreptului internațional. În legislația Republicii Moldova, acest principiu este consacrat în Legea tratatelor internaționale nr. 595 din 24.10.19991, art. 19 al căreia prevede că, tratatele internaționale se execută cu bună-credință, în conformitate cu principiul *pacta sunt servanda*. Republica Moldova nu poate invoca prevederile legislației sale interne ca justificare a neexecutării unui tratat la care este parte. Statele au obligația de a respecta doar tratatele legale, licite sau juste din punct de vedere al dreptului internațional, al normelor imperative *jus cogens*.¹²

Odată ce normele internaționale recomandă statului să ia toate măsurile legislative și administrative posibile pentru a exclude apatridia copiilor născuți pe teritoriul Republicii Moldova, iar Constituția consacră prioritatea tratatelor internaționale față de legislația internă (în cazul divergențelor), Avocatul Poporului susține că prevederea contestată contravine și principiului prevăzut de articolele 4 și 8 la realizarea dreptului la cetățenie și evitarea apatridiei copiilor născuți pe teritoriul Republicii Moldova din

¹⁰ (1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

¹¹ (1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

¹² Comentariul Constituției Republicii Moldova

părinți/unul din părinți străini, indiferent de statutul juridic al acestora, dacă situația respectivă ar genera apatridia în rândul acestor copii.

În favoarea argumentelor enumerate este și Studiul din anul 2014 al Rețelei Europene privind Apatridia¹³ (publicat anterior modificării art. 11 alin. (1) lit. c) prin Legea nr.132/2017), unde la compartimentul bunelor practici Republica Moldova, alături de alte 16 state, este caracterizată drept țară care acordă automat cetățenie copiilor născuți pe teritoriul său, dacă ar rămâne apatrizi. Un sistem de acordare automată a cetățeniei unui copil la naștere, care, altfel, ar fi apatrid, este calea cea mai eficientă în asigurarea faptului că apatridia printre copii și consecințele ei negative vor fi evitate în întregime.

Dreptul fiecărei persoane și **evitarea apatridiei** sunt unele dintre principiile pe care se întemeiază regulile asupra cetățeniei Republicii Moldova conform prevederilor art. 7 lit. d) din Legea nr. 1024/2000.

În lumina raționamentelor expuse, Avocatul Poporului consideră că sintagma „*cu condiția că, la momentul nașterii, cel puțin unul dintre părinți deține drept de ședere sau beneficiază de protecție internațională acordate de autoritățile competente ale Republicii Moldova ori este recunoscut apatrid de autoritățile competente ale Republicii Moldova*” din art. 11 alin. (1) lit. c) a Legii cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000, în redacția Legii nr.132/2017 pentru modificarea și completarea Legii cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000 generează situații discriminatorii după criteriul formei juridice de aflare a părinților/părintelui pe teritoriul Republicii Moldova, în rândul copiilor născuți pe teritoriul Republicii Moldova și nu ține cont de interesul superior al copilului în realizarea dreptului la dobândirea cetățeniei.

Prin urmare, Avocatul Poporului consideră că prevederile contestate contravin principiilor prevăzute de articolele 4, 8 și 16 coroborate cu art.17 și 50 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova.

IV. CADRUL NORMATIV PERTINENT

Constituția Republicii Moldova

Articolul 4. Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

¹³ <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?page=search&docid=54c255034&skip=0&query=statelessness>, pct. 3.2.2

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 8. Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 16. Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 17. Cetățenia Republicii Moldova

(1) Cetățenia Republicii Moldova se dobîndește, se păstrează ori se pierde în condițiile prevăzute de legea organică.

(2) Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de cetățenia sa și nici de dreptul de a-și schimba cetățenia.

Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024 din 02.06.2000

Articolul 7. Principiile generale ale cetățeniei

Regulile asupra cetățeniei Republicii Moldova se întemeiază pe următoarele principii:

a) dreptul fiecărei persoane la o cetățenie;

....

d) evitarea apatridiei;

...

Articolul 11. Dobîndirea cetățeniei prin naștere

(1) Este considerat cetățean al Republicii Moldova copilul:

c) născut pe teritoriul Republicii Moldova din părinți care au cetățenia unui alt stat sau unul dintre care este apatrid sau beneficiar de protecție internațională, iar celălalt este cetățean străin, **cu condiția că**, la momentul nașterii, cel puțin unul dintre părinți deține drept de ședere sau beneficiază de protecție internațională acordate de autoritățile competente ale Republicii Moldova ori este recunoscut apatrid de autoritățile competente ale Republicii Moldova.

Declarația universală a drepturilor omului

Articolul 15

1. Orice persoană are dreptul la o cetățenie.

2. Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de cetățenia sa sau de dreptul de a-și schimba cetățenia.

Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice

Articolul 2

1. Statele părți la prezentul Pact se angajează să respecte și să garanteze tuturor indivizilor care se găsesc pe teritoriul lor și țin de competența lor drepturile recunoscute în prezentul Pact, fără nici o deosebire, în special de rasă, culoare, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare.

2. Statele părți la prezentul Pact se angajează ca, potrivit cu procedura lor constituțională și cu dispozițiile prezentului Pact, să adopte măsurile care să permită luarea unor măsuri legislative sau de alt ordin, menite să traducă în viață drepturile recunoscute în prezentul Pact care nu ar fi încă în vigoare.

Articolul 24

1. Orice copil, fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, origine națională sau socială, avere sau naștere, are dreptul din partea familiei sale, a societății și a statului la măsurile de ocrotire pe care le cere condiția de minor.

2. Orice copil trebuie să fie înregistrat imediat după naștere și să aibă un nume.

3. Orice copil are dreptul de a dobândi o cetățenie.

Convenția cu privire la drepturile copilului

Articolul 2

1. Statele părți se angajează să respecte și să garanteze drepturile stabilite în prezenta Convenție tuturor copiilor din jurisdicția lor, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau originea socială, de situația materială, incapacitatea fizică, de statutul la naștere sau de statutul dobândit al copilului ori al părinților sau al reprezentanților legali ai acestuia.

2. Statele părți vor lua toate măsurile de protejare a copilului împotriva oricărei forme de discriminare sau de sancționare pe considerente ținând de situația juridică, activitățile, opiniile declarate sau convingerile părinților, ale reprezentanților săi legali sau ale membrilor familiei sale.

Articolul 3

1. În toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

Articolul 7

1. Copilul se înregistrează imediat după nașterea sa și are, prin naștere, dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie și, în măsura posibilului, dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi îngrijit de aceștia.

2. Statele părți vor veghea ca aplicarea acestor drepturi să respecte legislația lor națională și obligațiile pe care acestea și le-au asumat în temeiul instrumentelor internaționale aplicabile în materie, în special în cazul în care nerespectarea acestora ar avea ca efect declararea copilului ca apatrid.

Articolul 8

1. Statele părți se angajează să respecte dreptul copilului de a-și păstra identitatea, inclusiv cetățenia, numele său și relațiile familiale, astfel cum sunt recunoscute de lege, fără amestec ilegal.

Convenția privind reducerea cazurilor de apatridie

Articolul 1

1. Orice stat contractant va acorda cetățenia sa unei persoane născute pe teritoriul său, care, altfel, ar fi apatridă.

Convenția europeană cu privire la cetățenie

Articolul 4

Principii

Regulile privind cetățenia fiecărui stat parte trebuie să se bazeze pe următoarele principii:

- a) fiecare persoana are dreptul la o cetățenie;
- b) apatridia trebuie evitată.

Articolul 6

2. Fiecare stat parte trebuie să prevadă în dreptul său intern dobândirea cetățeniei sale de către copiii născuți pe teritoriul său care nu dobândesc la naștere o altă cetățenie. Această cetățenie va fi acordată: a. la naștere; sau b. ulterior copiilor care au rămas apatrizi, pe bază de cerere scrisă, conform modalităților prevăzute în dreptul intern al statului parte, adresată autorității competente de către copilul în cauză sau în numele său. Această cerere poate fi subordonată domicilierei legale și obișnuite pe teritoriul său în timpul unei perioade care precede imediat depunerea cererii, fără a depăși cinci ani.

3. Jurisprudența Curții Constituționale

Hotărârea nr. 24 din 06.10.2015 pentru controlul constituționalității articolului 28 lit. b) din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024-XIV din 2 iunie 2000

Pct. 41. Dobândirea cetățeniei prin naștere, care are drept bază de dobândire a cetățeniei faptul nașterii persoanei, cunoaște două principii: dreptul sângelui (*ius sanguinis*), denumit și prin filiație, sau prin origine, și dreptul solului (*ius soli*);

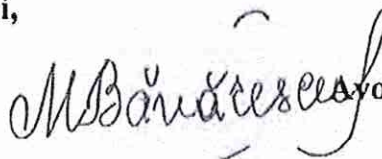
47. La aplicarea dreptului solului, în majoritatea cazurilor, statul deține o marjă de discreție, având dreptul de a nu recunoaște cetățeni persoanele născute pe teritoriul său **dacă nu rămân apatrizi** (cu excepția copiilor găsiți pe teritoriul său).

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

1. Admiterea sesizării pentru examinare în fond.

2. Exercițarea controlului constituționalității sintagmei „*cu condiția că, la momentul nașterii, cel puțin unul dintre părinți deține drept de ședere sau beneficiază de protecție internațională acordate de autoritățile competente ale Republicii Moldova ori este recunoscut apatrid de autoritățile competente ale Republicii Moldova*” din art. 11 alin. (1) lit. c) a Legii cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000, modificat prin Legea nr.132/2017 pentru modificarea și completarea Legii cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000, în partea ce ține de condiționarea cetățeniei copilului născut pe teritoriul Republicii Moldova de forma juridică de aflare a părinților/părintelui pe teritoriul Republicii Moldova.

Cu cele mai înalte considerațiuni,

Maia BĂNĂRESCU
Avocatul Poporului pentru
drepturile copilului